

LIST ŘÍMANŮM – BOŽÍ SVRCHOVANOST (Ř 9:1-24)

OPAKOVÁNÍ A NAVÁZÁNÍ

V 8. kapitole jsme se dozvěděli, že Bůh naše ukřižovaná těla (v Kristu) oživuje Duchem Kristovým – a to je tajemství křesťanského života.

- Protože Duch svatý v nás je Duchem synovství, jsme děti Boží.
- Jako děti Boží jsme i dědicové Boží – spoludědicové Kristovi.
- Evangelium nám zvěstuje, že jsme byli Bohem předurčeni k tomu, abychom byli ve všem připodobněni obrazu Jeho Syna, aby Ježíš Kristus byl mezi námi jako prvorozený mezi mnoha bratřími.
- Tak na nás má být při Kristově příchodu zjevena i Boží sláva – v níž budeme zjeveni celému tvorstvu spolu s Kristem jako synové Boží v slávě.
- I v tom se máme podobat Kristu, že naše cesta ke slávě je spojena s utrpením.
 - Jeho slávě předchází Jeho utrpení → nelze odmítnout Jeho utrpení a pak přijmout Jeho slávu.
 - Krásné je však to, že je zde pro nás obrovský nepoměr mezi soužením a slávou:

(ČSP) **2 Korintským 4:17**

17 *To naše nynější lehké soužení nám totiž působí nesmírně veliké břímě věčné slávy*

8. kapitola připodobňuje zjevení Božích synů v slávě k **porodu** – a všechny bolesti, které mu předcházejí, jsou vlastně **porodními bolestmi** – což utrpení dává úplně nový smysl.

- Podle Písma se v těchto porodních bolestech nachází celé **tvorstvo, každý křesťan** i sám **Duch svatý**.
- Četli jsme, že celé **tvorstvo** společně sténá a pracuje k porodu.
 - S pádem člověka (obrazu Božího a pána tvorstva) bylo celé tvorstvo vydáno marnosti a zániku – návrat padlého člověka zpět k Božímu obrazu je znovu nadějí pro celé tvorstvo.
- Stejně, jako tvorstvo, směřujeme k porodu i my, **křesťané** – sami v sobě sténáme v očekávání vykoupení svého těla.
 - To, co již dnes máme, jako závdavek dědictví, jsou prvotiny Ducha – uprostřed porodních utrpení doufáme, v to, co dosud nevidíme a očekáváme to s vytrvalostí.
- Ale nejen my – i sám **Duch svatý** sténá v bolestných přímlovách z nás.

Evangelium nám odhaluje, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha.

- Všechno je totiž od počátku až do cíle Jeho dílo:
 - Dozvídáme se, že to On nás už před založením světa **předem poznal** (neboli **vyvolil**), a jako vyvolené nás **předem určil**, abychom byli připodobněni obrazu Jeho Syna, jako předurčené nás v životě **povolal**, jako povolane nás **ospravedlnil** a jako ospravedlněné **oslavil**.
- To nám dává obrovskou jistotu, že nás přivede až k cíli – protože jeho plány neselžou:

(ČSP) **Filipským 1:6**

6 *Jsem si jist právě tím, že ten, který ve vás začal dobré dílo, dovede je až do dne Krista Ježíše.*

VÝKLAD - Ř 9:1-24

Když se podíváme zpět na probranou část listu Římanům, vidíme, jak se náš život postupně ukazuje ze stále vyšší a vyšší perspektivy.

- Dosavadní část listu nás postupně vedla od marnosti lidských cest až k uvědomění si hluboké lidské ztracenosti ... dále nás vedla přes zjevení spravedlnosti z víry ... skrze naši smrt a vzkříšení v Kristu k životu v Ducha svatém ... odtud ke zjevení o našem synovství Božím, našem dědictví a přicházející slávě ... a ještě výše, až tam, odkud jsme spatřili život věřícího, jako svrchované dílo Boží milosti, naplánované už před stvořením světa a vedené Boží mocí až k věčnému cíli v slávě.
- Věci, které z pohledu ze země tak nevypadaly, jsou najednou z výšky viděny jako ohromné Boží dílo, přesahující všechno lidské myšlení.
- Dnes se dostáváme se do dalších třech kapitol (9.-11.), které nám dílo Boží milosti ukáží z ještě vyšší perspektivy – postupně uvidíme zjevení Božích tajemství, které se týkají celých dějin.

- To, co z těchto třech kapitol silně vyvstává, je Boží velikost, moudrost, sláva a zvláště **Boží svrchovanost**.

(ČSP) **Žalm 115:3**

3 *Náš Bůh je v nebesích. Činí vše, co si přeje.*

Než otevřeme 9. kapitolu, musíme si představit apoštola Pavla, jak právě v osmi kapitolách vylíčil nádherné Boží evangelium o spravedlnosti z víry ... píše ho do Říma, nikoliv do Jeruzaléma ... a jako Žid najednou cítí bolest, za svůj Izraelský národ, že v té době je daleko od Boha ...

- A při tom na povrch vychází poslední veliké otázky – jak je to s Izraelem, vyvoleným Božím národem, s těmi, kterým původně patří Boží zaslíbení? Proč nepřijali spásu? Zklamalo snad Boží slovo?

Ř 9:1-5

Pavel měl zvláštní povolání: v Ř 11:3 se Pavel doslova nazývá *apoštolem pohanů* – stejně, jako bylo Petrovi svěřeno zvěstovat evangelium Židům, bylo Pavlovi svěřeno hlásat evangelium pohanům (Ga 2:7).

- Pavlova role byla pro Židy těžce přijatelná: když se Pavel dostal ke konci své služby zpět do Jeruzaléma, Židé křičeli: „*Toto je ten člověk, který všude všechny učí proti tomuto lidu, proti Zákonu, ...*“ (Sk 21:28)
- Aby všichni pochopili, že to, co Pavel učí, nemá nic společného s tím, z čeho jej Židé obviňovali, otvírá své srdce a odkrývá svou lásku k Izraeli.

Je to současně krásný projev Ducha Kristova v Pavlovi: raději být sám zavržen, aby bratři mohli být přijati.

(ČSP) **Jan 15:12–13**

12 *To je mé přikázání, abyste se navzájem milovali, jako já miluji vás. 13 Nikdo nemá větší lásku než tu, že položí svou duši za své přátele.*

- Apoštol Pavel se ve svém životě nefascinuje svým vlastním spasením, mnohem více ho fascinuje ohromné Boží dílo milosti, a touží, aby na něm celý Izrael měl podíl.

Na okraj:

- Ve výčtu slavných výsad Izraele vyjmenovávaných ve 4.-5. verši se nachází jeden z nejnápadnějších výroků o Kristově Božství: „*z nich podle těla pochází Mesiáš, který je nade vším, Bůh požehnaný na věky*“.

Když Pavel mluví o výsadách Izraelců, vyvstává zároveň otázka:

? Co se tedy stalo, že Izrael jako celek nepřijal svého Mesiáše? Selhalo snad Boží slovo?

Ř 9:6-9

Hlavním argumentem je výrok: „**Ne všichni, kdo jsou z Izraele** (myšleno z praotce Jákoba), **jsou Izrael** (myšleno Boží Izrael – ten zaslíbený Izrael – ten skutečný Izrael).“

- Jako příklad tohoto principu je uveden Abraham a Izák:
 - Ne všichni Abrahamovi tělesní potomci byli těmi duchovními dětmi Abrahamovými, které mu Bůh zaslíbil dát.
 - Abraham měl dva syny: **Izmaele** a **Izáka** – a Bůh v Gn 21:12 říká Abrahamovi: „*v Izákovi bude tobě povoláno símě*“ – prvorozený Izmael je z toho vynechán, přesto, že byl Abrahamovým tělesným potomkem.
 - Boží potomstvo, které bylo dáno Abrahamovi, tedy není vázáno na **tělo** – ale na **zaslíbení**.
 - Izák se narodil nadpřirozeným způsobem na základě svrchovaného Božího výroku.
- O potomstvu tedy nerozhoduje **tělesný původ** z Abrahama, ale **Boží výrok**, Boží **rozhodnutí** – jinými slovy **vyvolení**.

Další důkaz vidíme i následující generaci praotců Izraelského národa – a Boží volba je v tom ještě zřetelnější, protože Jákob a Ezau byli dvojčata:

Izákovi, z něhož mělo být povoláno zaslíbené Abrahamovo potomstvo, se narodili dvojčata: Jákob a Ezau.

- Zaslíbené potomstvo bylo podle svrchované Boží volby povoláno Božím výrokem z Jákoba – a to ještě před narozením, aby tímto způsobem bylo potvrzeno **Boží vyvolení**, které není závislé na člověku.
- Boží vyvolení tedy nemá nic společného se skutky, zásluhami, kvalitou, či charakterem člověka, ale záleží jedině na Boží svrchované volbě.
- Tato pasáž vylučuje myšlenku, že vyvolení Jákoba a vynechání Ezau souvisí s jejich budoucími činy – to spíše jejich budoucí činy souvisí s Božím předurčením, připodobnit Jákoba Kristu.
- Na základě 9. kapitoly musíme uznat, že Boží předzvědění je určující.

Výrok: „*Jákoba jsem miloval, ale Ezaua jsem nenáviděl.*“ neznamená nějakou předpojatou Boží zášť – Boží volbu Ezaua nenávidět.

- Slovo „nenávidět“ se v hebrejských textech používá jinak, než v našem chápání:
 - Např.: v Gn 29:30-31 je nejprve napsáno, že Jákob miloval Ráchel více, než Leu ... a hned zatím se říká, že Hospodin viděl, že Lea je nenáviděná. → Vždy, když láska volí milovanějšího, před méně milovaným, používá hebrejštiny vyhraněné pojmy: milovat a nenávidět.
 - Stejně používá slovo „nenávidět“ i Ježíš, když ukazuje na naši volbu milovat Krista více, než své milované. Vyvolit Krista někdy způsobí, že se ke své rodině zachováme, jako bychom ji nenáviděli, přesto, že ji ze srdce milujeme (L 14:26).
- Ten výrok znamená, že Jákob byl, na rozdíl od Ezaua, Boží milostí vyjmut z Božího hněvu, který se automaticky z nebe zjevuje vůči hříšným lidem. Znamená že Bůh Jákoba vyvolil a Ezaua ponechal.
- S tím, co už víme o člověku, by nás neměl udivovat výrok: „*Ezaua nenáviděl*“ – skutečně podivuhodné je to, že: „*Jákoba miloval*“.

Jádro toho, co zde evangelium učí je v tom, že Boží předsevzetí, které je podle vyvolení, nemá žádnou příčinu v člověku, ale **jen v Bohu**.

Mluvíme tu o svrchovaném Božím **vyvolení**, což je krásné, ale trochu obtížnější teologické téma.

- ▶ Když budeme poctivě číst Písmo, na mnoha místech uvidíme **Boží svrchovanost** ve vyvolení člověka.
 - Kdybychom ji chtěli popřít, museli bychom z Bible vytrhnout kromě celé 9. kapitoly Římanům i mnoho jiných míst.
- ▶ Ale současně uvidíme mnohá místa, která mluví o **lidské zodpovědnosti** se pro Boha rozhodnout činem své vůle.
- Jedno z nejzajímavějších míst, které ukazuje obojí vedle sebe, je toto:

(ČSP) **Skutky 13:44–48**

44 Příští sobotu se shromáždilo téměř celé město, aby vyslechlo Pánovo slovo. **45** Když Židé uviděli zástupy, byli naplněni žárlivostí a začali tomu, co Pavel říkal, odporovat a rouhat se. **46** Pavel a Barnabáš směle řekli: „Vám mělo být hlášáno Boží slovo nejprve. Protože je odmítáte a nepovažujete se za hodné věčného života, hle, obracíme se k pohanům. **47** Neboť tak nám nařídil Pán: „Ustanovil jsem tě za světlo pohanům, abys byl k záchraně až na konec země.““ **48** Když to pohané slyšeli, radovali se a oslavovali Pánovo slovo a uvěřili všichni, kteří byli určeni k věčnému životu.

- ▶ Jedni zde **projevili vůli** – tím, že odmítli evangelium.
- ▶ Vedle nich druzí uvěřili, protože **byli určeni** k věčnému životu.
- Ačkoli je pravda, že Bůh vyvolil určité lidi ke spasení, je také pravda, že oni se musí rozhodnout být spaseni jasným činem své vůle.

Otázka, jak sloučit Boží svrchované vyvolení s naší svobodnou vůlí, je pro nás lidi těžce řešitelná.

- Takových věcí je v Bibli více – například: kromě Božího předurčení a svobodné vůle člověka, je to třeba jistota spasení a potřeba vytrvat, nebo víra a skutky.

Na okraj:

- Mnohé Biblické pravdy jsou nám zjevovány určitých **dialektických dvojicích** (párech) – dvě pro lidský rozum těžce sluchitelné skutečnosti, uvnitř kterých se nachází pravda – něco jako dvě stránky jedné mince.

- Neumíme je lidským rozumem vždy úplně dobře skloubit, pouze víme, že obě věci musí platit současně.
- Jeden z důvodů, proč často nesprávně chápeme Bibli, je, že v našem západním způsobu myšlení máme tendenci řadit věci do kategorií buď – anebo. U dialektických párů tvoří plnou pravdu dva výroky, mezi kterými zůstává napětí.
- ☹ Kdybychom učili jen jednu stranu pravdy – například, kdybychom učili Boží vyvolení bez lidské zodpovědnosti, vznikl by fatalismus ... kdybychom učili lidskou zodpovědnost bez Božího vyvolení, vložili bychom spásu lidstva do rukou člověka. Musíme učit obojí.
- ☹ Kdybychom připojili spotřebič jen k jednomu pólu baterie, nefungovalo by to ... musíme to připojit k oběma pólům současně – teprve pak to funguje.
- Když naše mysl na některé skutečnosti nestačí, měli bychom se spokojit s vědomím, že Boží nekonečná moudrost s tím problémem nemá.
- ☹ Kdosi o těchto dialektických párech řekl: tato párová pravda je jako dvě rovnoběžné přímky, které se v našem lidském světě neprotínají – ale jak víme, protínají se v Božím nekonečnu.
- ☹ Velmi zajímavou a krásnou myšlenku o svobodné lidské vůli a určujícím Božím vyvolení napsal D. L. Moody: „Když přicházíme ke dveřím spasení, vidíme nápis s pozváním: **„Kdo chce, může přijít“**. Když projdeme a ohlédneme se, vidíme nad dveřmi slova: **„Vyvolení podle Božího předzvědění“**. S pravdou o lidské zodpovědnosti se lidé setkávají, když přicházejí ke dveřím spasení. Pravda o svrchovaném vyvolení je rodinnou pravdou pro ty, kdo již vstoupili.“
- A tak ten, kdo věří, může nyní žasnout nad tím, že byl ve skutečnosti vyvolen Bohem.

Boží vyvolení a lidská zodpovědnost se navzájem nevylučují. → I když tomu nerozumíme, Boží vyvolení nikoho nezabavuje zodpovědnosti.

- Nevěřící se nemohou vymlouvat, že nečiní pokání, protože nejsou vyvoleni.
- A věřící se nemohou vymlouvat, že nezvěstují evangelium, když je všechno předem dáno.

Člověk všechno lehce obrací proti Bohu. A obviňuje jej z nespravedlnosti – jak jsme to už několikrát viděli.

- Proto apoštol Pavel správně předpokládá, že učení o svrchovaném Božím vyvolení podnítl různé námitky:

Ř 9:14

Znovu klasická odpověď: „*Naprosto ne!*“ – Pavlíkův překlad: „*Pryč s takovou myšlenkou!*“

- Může totiž napadnout jen toho, kdo neví kým je a kým je Bůh.
- Máme pochopit, že Bůh je skutečně Bůh – naprosto svrchovaný tvůrce, který si se svým stvořením může dělat, co chce. On na to má výsostné právo.
- (Přesto není úplně nevyzpytatelný – víme o něm, že je svatý, spravedlivý a milostivý.)

Ř 9:15-18

? Co je nespravedlivého na tom, když Bůh sáhne mezi lidi, kteří jsou dávno svou vlastní vinou odsouzeni k záhubě a svrchovaně z nich vyvolí hrst hříšníků, zachrání je svojí nesmírnou milostí a přetvoří je do podoby svého Syna?

- Nic!
- ▶ Kdyby nezachránil jediného člověka, museli bychom vyznat, že je dobrý a spravedlivý.
- ▶ Když toto udělá, je dobrý, spravedlivý a k tomu ještě nesmírně milostivý.
- ☹ Když se například manželé rozhodnout adoptovat dítě a vyvolí si jen jedno z celého dětského domova – nevznášíme námitky, ale vidíme to jako dobrý čin.

Když čteme: „*koho chce, toho zatvrzuje*“, je potřeba pamatovat, že **Bůh nečiní lidi hříšnými – ale pouze některé hříšné, činí zatvrzelými.**

- Faraó, jako hříšník mnohokrát sám zatvrdil své srdce (tak to čteme v Ex 8:11), Bůh pouze uprostřed egyptských ran dodatečně zatvrdil jeho srdce, aby na tomto zvláště tvrdém člověku zjevil svou moc – což byl zároveň spravedlivý Boží soud nad faraonem.

Ti, kdo jsou Bohem vyvoleni, mohou jen děkovat za Jeho milost – ti kdo jsou odsouzeni, nemohou obviňovat nikoho, jenom sami sebe (ale oni se ani neobviňují, jinak by už dávno přijali spasení).

Klíčovým veršem je 16. verš: „**Nezáleží tedy na tom, kdo chce, ani na tom, kdo běží, ale na Bohu, který se smilovává.**“

Následuje poslední námitka, která navazuje na výrok: „*A tak se slitovává nad kým chce, a koho chce, toho zatvrzuje.*“

Ř 9:19

Otázka zní: „Proč Bůh ještě kárá člověka, když člověk nemůže odolat Jeho vůli?“

- Některé otázky jsou skutečně troufalé – Pavel se jich nebojí – bát by se měli ti, kdo je kladou, protože si možná stále ještě neuvědomují, před kým vlastně stojí.
- Pavel tyto otázky teoreticky nadhazuje, aby nám v závěrečné řeči zjevil, kým jsme a kým je Bůh.

Ř 9:20-24

Kdo jsme my, abychom posuzovali svého Stvořitele?!

- **Bůh je jako hrnčíř a my jako hlína** (Adam = hlína, „*prach jsi a v prach se obrátíš*“) – je zcela v Jeho moci, co s hlínou udělá a k jakým účelům učiní své nádoby.
- Tak Bůh jedny připravuje k slávě a druhé ponechává k hněvu.

A nejde jen o nás – v centru Božího díla není stvoření, ale Stvořitel.

- On na části svého stvoření ukazuje svému stvoření **svůj hněv a svou moc** a jiné části **svou slávu a své milosrdenství**.
- ▶ Trpělivě snáší ty, kteří jsou určeni k záhubě, aby na nich jednou ukázal svůj spravedlivý hněv a svou moc.
- ▶ Rovněž mnohé ve svém milosrdenství připravuje, aby je uvedl do slávy a zjevil na nich bohatství své slávy.
 - Jsou mezi nimi nejen Židé, ale i pohané – tímto se téma vrací k otázce Izraele.

DOMÁCÍ ÚKOL:

Nastudujte si Ř 9:24-10:21 a pište si poznámky – příště si to společně vyložíme.